

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһун!

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙНОМУН УОННА ҮЛЭҢИТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Х а б ы т
1931 оыл алтынны
ыйтан тахсар

№ 48 (4782)

1976 оыл. Муус устар 20 күнэ
ОПТУОРУНЬУК

Сыаһата
2 харчы

ПЯТИЛЕТКА ФОНДУГАР — 17500 СОЛКУОБАЙ

Быйыл муус устар 17 күнүгэр улуу сирдэйт В. И. Ленин төрөөбүтэ 106 сыла туолуутун чизингар ытыллыбыт Бүтүн Союзтаабы коммунистическай субуотунууна көхтөөхтүн кыттан, үрдүк өгөрүмтүлөөхтүн үлэлээн биһиги оройуон-мут үлэһиттэрэ коммунистическай тутуу сага баарабай про-грамманы ырытан өгөрбүт ССКП XXV съезин уураахтарын ситиһинилээхтик олоххо киллэрингэ, онус пятилетка серуах-тарын бөдөөбүн иннинэ толорууга биһигэ түмсүүлээхтэрин, биһэ быһаарынылаахтарын демонстрациялаатылар.

«Кыһыл субуота» сарсыарда оройуон үлэһит дьонө кол-лективтарынан түмсэн көнүл үлэ үгэс буолбут бырааһынны-гар аналлаах кылгас минтиннэри ыттылар уонна ол кэн-ниттэн тутта көхтөөх үлэбэ туруннулар. Быйылгы коммуни-стическай субуотунууна оройуон үрдүкөн барыта 7850 ки-һи кыттан көдүүс уонка хаачыстыба пятилетканын фонду-гар 17500 солкуобайы киллэрдилэр. Ити сыһыппаралар аас-пыт сыллаабытаабыр быдан үрдүктөр.

Ленинскэй коммунистическай субуотунууна ордуу үчү-гэй тэрээһиннээхтик, үрдүк өгөрүмтүлөөхтүн промкомбинат (директор И. И. Ксенофонов), «Сельхозтехника» холбоһугун (управляющий А. А. Шадрин), олох-дьаһах комбинатын (ди-ректор В. А. Макаров), Субурууснай аатынан совхоз Хаты-лытаабы отделениетын (управляющий И. Я. Чичигинаров), Эрилик Эристин аатынан совхоз Хөтөөбөтөөбу отделениетын (управляющий А. Д. Алексеев) коллективтара, а. д. а. пред-приятиелар, тэрииттэлэр уонна учурдониелар кытыннылар.

Коммунистическай субуотунуу хас коллектив ахсын пар-тия уонна правительство тула ыкса түмсүү, биһигэ сомобо-лоһуу, онус пятилетка улууканнаах сорунтарын ситиһинилээх-тин толорор иһин айымнылаах, дьулуурдаах үлэ быһыты-гар-ийгытыгар атаарылына.

КОММУНИСТИЧЕСКАЯ СУБУОТУНЬУГУ ТЭРИИЭР
ОРОЙУОННААБЫ КОМИССИЯ.

Сандаал саас сандаархай күннэрэ үүнүлэр. Үүнүлэр үөрүүнү сүрэххэ үксэтэ, са-нааны өрүкүтэ. Саас барах-сан, көтөһинилээх кыыс кур-дук, тийэһи кэллэ Сахабыт сириттэр, тунал хаар дойдуту-гар.

Муус устардаабы ылаангы күн...

Бу сарсыарда массына, трактор эрдэлээн тылаһаата. Дьон сүгэ, эрбиһи, «Дружба» тутуурдаах түмсэллэр. Кы-һыл таһааска «Буна бары коммунистическай субуотуну-нуука!» дьон ысырым тыла-лара сурулаан көстүүлээх миһэттэбэ ыйаһымттар. Балар киһи сүргэтин-саһаатын кө-төбөллөр.

13 №-дээх Чурапчытаабы СПТУ коллектива уон бири-гээдэни туруорда. Бирдин биригээдэ сүүрбалин үлэһит-төөх: биригээһиндээх, полти-информатордаах уонна дру-ж-

СААСКЫ КҮН БАРАХСАН

Зарисовка

бистаах уо. д. а.
Дэриэбинэттэн массына-лар эргэһэ хара тыа дьэки субустулар. Ор-отөр буолбата, көстөн өрдүтээх сиргэ, су-буотунуу буолуо иһки хо-нуу иннинэ охторуллубут мастаах үрүйэбэ кэллилэр.
— Биһиги анал-анал бө-лөһүнэ үлөһитин сарыһы-быт,—дэһистилэр биригэ-дһиндэр.

Совхозто иһинэн турбут үрэх халдыһаһыта эрбиһи уо-на «Дружба» тыаһынан туо-ла. Туолла саһаанньыттар саһаларынан, сүгөлөр баһыр-дас тыастарынан. Ол аайы үлэ-хаһыас бөйөтүн киһи-таһаатын млан иһтэ: сүүскэ көлөһүн таммахтара сып-сыр-дык сааскы күннэ көһүнү-лэр, телогрейкалар, иһтээх

Бары сүргэлэрэ көтөбүлүбүт дьон сарсыарда эрдэ Хатылы сельсоветын исполкоми дьы-тин таһытар тоһуорука муһу-нулар. Киһилэри советоз партко-мун секретара Е. Е. Ефимов, от-деление управляющей И. Я. Чичигинаров «Кыһыл субуота-на» — Үлэ бырааһынныгынан

Көх-нэм уонна үөрүү

Репортаж

истинник эрдэлээхтэр уонна бүгүн өрдүк таһаары-лаахтын үлэһиттэрэ мугурдылар. Ол кэнниттэн эрдэттэн быһаан-намыт үлэлэрэ түс-түснэ аго-нолар суһаллык турунан, көх-төөхтүк проталаспытынэн бар-дылар.

Үгүс киһи саһаан кэрдиһисэр гэтсэн, ойуур иһэ трактордар мотуордарын мугурдиркөн, «Дружба» эрбимлэр сарыһас тыастарынан, дьон саһаларынан — үлэ өрөгөйдөөх жүжкатынан туола түстэ.

Бары куоталаһаллар. Киһи ба, кимтэн ба хаалман баһарбат. Дьахтар аймах иһтээ илиһтэ-ринэн саһаан кыстыһылар, уо-латтар бөдөн чууркалары зайы-тан киһиргэтэллэр. Ол аайы ойуур иһигэр сүүһүнөн кубо-метр саһаан көккэлээн, сэллээ-эн иһтэ. Түмүкүтэ отделение рабо-чайдара, сулууспалаастара уонна үөрэнээччилэр 450 куб. м. оттуу маһы бөлөһмэттилэр. Ол иһигэр Е. А. Соловьев, Я. И. Пруденко саһааччылаах уо. д. а. аэро-лар биһир күннэ 20—24 кубо-метри саһааннарылар.

Бу отделениега аэсиопорт уо-на аэсиопортостанция коллекти-вара, сүүрбэ киһи, пилорамада тутуу маһын дайыттардылар, со-

рохтара тарбылаан саһаан ту-руордулар. Маһа баар эбит эмнэ күрүстээх үлэ, күрүстэһи күрүстэһэ—киһи барыта тыригэ-журга сылдыһыта. Ол түмүкүтэ 65 бэрэбинэни дайыттарбытта-рын уонка 40 куб. метр саһаан-ны туруорбуггарын иһин оло-гоохтор истинник маһамаллар Бу үтүөкөн көмөтү начальни

Э. А. Федорова түс бэйэтинэн са-лайда уонна поһуласта.

Тепличной хайааһыстыбаба партком секретара Е. Е. Ефимов кылаабынай агроном В. П. Чи-чигинаров уо. д. а. бэрт сэрэ-тээхтик аленкалары саһаа-тар-да сылдыһаллар. Пленка кыһа-нылаах үлэһиттэри саһа-лык хаһысан үлүннөрччилэр аһа баһаллар.

Хайааһыстыба баһылыга Люд-мила Чичигинарова «Быйыл,» саһааччыта 120 центнер үүнү-кү ылар баһааннааһыт, ону 140 центнери млан саһаа кыһа-лар сорууу ылаһан, Миһааһы-дэр өвүрүөгүттэрин кытта кү-рүстэһэбит» дии-дүү аһар эһэ-рэ саһаан бүүкүт тепличканын дьыки эрэллээхтик көрөр.

Хатылыта, ити күрдүк, 430 ки-һи—үлэһиттэр, оскрола үөр-мөһччилэр, пенсионердар, дьы-лаһааччылар үлэ бырааһынны-гар үрдүк таһаарылаахтык, түмсүүлээхтик үөрэ-көтө үлэ-лээн, пятилетка фондугар 887 солк. үбү киллэрдилэр. Субу-отунууна кыттыбыт дьон бары үлэ үөрүүтүн билэн, үлэ түмү-гүн көрөк, оһус астыннылар.

Н. БАРАШКОВ.

коллектива барыта иһки күт устатыгар 850 куб. метр оттуу маһы бөлөһмэтэ, онон пяти-летка фондугар 350 солкуо-байы киллэрдэ.

— Бары биригээдэлэр куо-талаһан үлэһиттэр. Бу үлэ-р көмөлөөх буолла. Онон администрация уонна профсо-юз местнома бастаабыт бири-гээдэлэргэ биригэмийэ аһаата. Маһнаһыт миһэттэни пропода-ватель Д. Е. Пудов биригээ-дэтэ ылары ситистэ, онон үс мүнэни уонна үс киһиэ шо-коладний комитетти туттарар-бын көнүлээһин,—дир учула-һае директора Алексей Сопри-донович Шинниги «Ураа» халыһи дуорайар.

Иһтэ миһэттэни—Д. К. По-ев, үсүһү—А. В. Ноена бө-лөхтөрө ылаһалар. Кыһыл су-буотада 13 №-дээх учулаһае коллектива, ити күрдүк, көх-төөхтүк кытыһа.

Д. ГАВРИЛЬЕВ.

Биллэрэллэр

● «СЕЛЬХОЗТЕХНИКА» хол-боһугун механизатордара ком-мунистическай субуотунууна активнайдык кыттан, үрдүк өгө-румтүлөөх үлэ холобурун көр-дөрдүлэр.

Өрөмүөннүүр мастерской кол-лектива (саһааччыта Т. В. Ноена) «Кыһыл субуота» күн иһки тра-кторы өрөмүөннөөн таһаарда, үс трактор мотуорун «шкисе үйэ-лэстэ». Өрөмүөннөөччилэр бу күн барыта 1200 солкуобайлаах каловой бородууһууһу өгөрду-лар.

Владимир Ператов салайар «Быйыл» звенотун механизатор-дара муус устар 17 күнүгэр Карл Маркс аатынан совхоз Бодугу-даабы отделениетыгар сүүстэн таһса гектардаах сиргэ түүрт автомашинанан минеральнай уо-дурдууну киллэрдилэр.

Механизатордар атын бөлөхтө-рө тыа солоһуунугар, сирн түп-сөһөн өгөрүүгэ үлэһиттэр.

Муус устар 17 күнүгэр оро-йуон бу бастык коллектива онус пятилетка фондугар барыта 350 солкуобайы киллэрдэ.

«СО» көрр.

● РайПО коллектива үлэ бы-рааһынныгар эрдэттэн тэрээ-һиннээхтик бөлөһмөһтө.

Түүн хатыһаһа А. М. Адамов салайаччылаах 13 киһи 5 авто-машинанан 64 кубическай метр оттуу маһы таһылар. О. Г. По-пова салайаччылаах 28 киһи контура дьытти иһин-таһаа ыраастаатылар, бэрээдэктэти-лэр.

Кытаанахтаабы эргэһэн пред-приятиетын үлэһиттэрэ өрдүн түмсүүлээх үлэһи көрдөрдүлэр. Олобуру өрөмүөннөөһинигэ, та-баардары бэрээдэктээһинигэ, ма-һаһыһаһы хомуйууга элбэх үлэһи кыттылар.

Субуотунууна пенсионердар көхтөөхтүк кытыннылар. Эр-гэһи ветерана М. И. Дьячовскай Мэһэ-Хаһалас оройуонуттан кө-лөн үлэһэтэ.

Түмүк да үрдүк буолла: райПО үрдүкөн 301 киһи онус пятилет-ка фондугар 900 солкуобайы кил-лэрдилэр.

В. ИГНАТЬЕВ.

● ХӨТӨБӨ. В. И. Ленин төрө-бүтэ 106 сылыгар аналлаах су-буотунууна 528 рабочай, 299 су-лууспалаах, 796 үөрэнээччи, 52 пенсионердар уонна дьы-лаһааччылар кытыннылар. Субу-отунууна 26 трактор, 15 авто-машина үлэһэтэ.

Бары отделениелар тэрээһи-нээхтик кыттан 2800 солкуобайы пятилетка фондугар киллэрдэ-лэр.

П. АДАМОВ.

МУУС УСТАР 15 КҮНҮГЭР БХӨЛБЭТ ҮЛЭГНЭТТЭР ДЕН-
ТАТТАРЫН ХУ БИГРЫЛЛАХ ОРОНХОННАЗБЫ СОВЕТЫН
СЭТНЭС СЕССИЯНЬТАР «ТЫА ХАААНЫСТЫБЕАТЫН ТЕХ-
НИКАТЫН ТУБАННЫ БӨДЛҮҮҮҮН ҮРДЭТННГ СОВЕТ-
СБАЙ, ХАААНЫСТЫБАННАЙ ОРТАННАР ҮЛЭЭЭРИН ТУ-
БУНАЙ» САХА АССР БЕРХОВНАЙ СОВЕТЫН 1970 СЫЛ
БУЛУН ТУТАР 31 КҮНҮНЭЭБИ УЗРАБЫН ТОЛОРГУ ТУ-
БНАН БОШНУРХОСКА ДАВЫЛААТЫ РАЙСОВЕТ ИСПОЛКО-
МН ТЫА ХАААНЫСТЫБЕАТАГАР УПРАВЛЕННИЕТЫН НА-
ЧАЛЬНИГА Е. И. ГОРКИН ОБОРЛО

Техника алдынан барап өр
көчиге (сөрөгөр хас да сыл) таах

Сүүрэн өтгөнөөр хөдүүлээр тех-
ника гаднаар гадна олохуудууду-
уд. Олон техниканы хөдүүл-
дэхийг туушарнага бийр сүүрэн
уусуудуудууд бийр буюуна. Ааснаг
смаг 11 тогору, 26 механизм-
инний агтардх шенелар*бүд-
нээхүүт өт 57,5 биригданын со-
ронтондхмээбэттара. Кинетар от-
чуттарын ахална өскө үлдээ-
бүүтэр 21,7 биригданынмээ

 $x \quad x \quad x$

Практика кордөрөрүнөн, үрдүм
назардастах модернар, тракторис-

Субуруускай затанан сохон
кылабынай инженер А. Е. Ни-
риллин уматыгы аһара өлөшүст.

Медгосаши ИМК-тын начальниги М. М. Бейсеев бэйлэтин этиктэи техниканы туһаныа коэффициентини үрдэтингэ туһайды. Маныаха, бастатан туран, техника кудайах сүүрүүтүн аччатыага болбомто хурулдуохтаах. Холбоур, үгүс төрүлүтэлэр автомашиналара, трактордара кудайах сыралыарын билэ олорон, райНО салалтата табыары бырахтарыага туһанара буоллар, далайык үчүгэй буолуа этэ аа!

Тыштан хайааймсырабатын министри
содбуяаччы В. Н. Бело-
слудцев кыттынын ысла уонна
тыл арга

С. ЧИЧИГИНАРОВ

Партийнай тэрилтэлэр ССКП XXV съёһин түмүктэрин дүүүдлэһэллэр

Кадэтынгэ тыд-эвент ком-

мунистар М. Г. Алексеев, К. А. Григорьев, Н. С. Егоров, В. К. Осипов уо. д. а. стини танэ отделениера үлд дысенпилиннэтин иэнин чахчылары тахса туралларын билкэтэстилэр. Трактористар чаастатык арыгылыыллара, от пийэзэччилэр сарсыарда 10 часка иэнилэ хогноллоро, техниканы сарсык ыныыгы бэлэмнэнин савалана илгэ сытыа критика тардылыына

И ПОДОВ

Оттоохун тухунан эрдэттэн кэпсэтиэбин!

**САНГА ТЕХНОЛОГИЯНЫ
• ОЛОХТООН •**

Республики бэлэни-
лээг отхутгара «Муку-
чу» союзын нэлэн мэд-
нидмэлчлэлх дэвдэнтүн
салайгчмы Н. Н. Камп-
танов дохио «Нуррби»
союзын нөлөөсөө Н. А.
Васильев Сала АССР
от үлэтигэр нмтгор ба-
ры мэданидирөөнмэй
дэвдэнтүнмэр илбэс
гуримгара «Сала ала-
го» дэвдэнтэни туурар.

Бишгэн үхэн, хотуу гурдуг — усгүрбүдүгээр элбэг өгү сого-
тропкозымын тэмэ, бас-
лаган гурван, нини гүмэ-
хитгээдүн, үрдүк тав-
чигтгаалаадын оттоон
илар соргу гурар.

Бү боннуруоски ССКП
XXV съези гүрүрбүг,
соруктарын алааго кил-
эрээг бнлар-костир
эжесайымы тахварар
салааг — соркут а н

сиспыт гэрлээр бийн-
ги ардууд мунуулар
«Нурбе» соёл бийр-
лэвчлэлтэй зөвлөх
«Бонус Знак» ард
кавалера Григорий Ни-
колаевич Федоров хэл-
сүүртээ.

СССР райкомун нун-
малтмыр сэдэлтэй
бүлбүт хүснүүсээр
бүлбүт сэтгэлтэй ил-
лэх мэхэмжүүлэлт
отгуур зөвлөхтэй сө-

[illegible]

мүтүү ташаарынга, куоталааны хаамынган кытта
бидеибарга, күрөс бидеибарга зенеларбыт тулунпи
сурады-садыгы исторго, сонуну кенеген алааччылар-
га бийиги үлэ чаанын сүтэрээччибиз суох. Ону олох-
тоох салалта, тулаанынах үлэбиттер бөрөк билэр бу-
ланнар, ити дыну күмүскү эбизет сагана эбэтэр кин-
из, үлэ бүтүтүүн кэнниттэн сырытыннарааччылар,
байдалар калаларыгар да ити бөрөдөгү түтүһааччы-
лар.

Бийнги 1200 гектар нэнгээх бастайаанай сымараллыбыт хөдүүлэххит. Ону сөвхөс директога да уларынбат, агын киннэхэ эмэ бидэ антаан биирбит. Гинхата, ити сирбитигэр толору хиланайатарынан буолалыт. Ол аата еане кинниг **ирпаастыныбыт**, талаба-параастатан, шуурун тупсаран сирбитэ итеникэ кэнтиниминит. Барыта 20-чэ алаастаххит, күдэ кэ-норудулубу 500 гектардаах уолбалааххит. Хөдүл гектарын эхсытан ортотунан 14-үүү кентнер оту илан турабыт.

ХОДУГАНИЙ ТУНСАРАЙ өнгөрүүнүү тэгт кинизэх минеральной уорурдууну утумнахтыг инлээрл улахан кедүүнү бигээрн бинигт байбигт онанца- тегтан биллибигт. Бастан самолетунин мстара сийт- далабынигт, онгон «Сельхозтехника» холбохугун куу- лун эмнэ туналымынигт. Ол эрээрн кинизэр үлээрн түхүүгүн ахсарбакка, кэини сийлэргэ бэйбигт алиби- үннэн-атахпытыгын тутан-хабан бу үлүнн сийлэрт- далабыгт. Кууун эмнэ бигр чигнэн итэ үлэе ананар. Кинизэх өдгөлөөнө рабочайдары бигэр. Бийлгыттан снае хаары үрдүнн уорурдууну инлээрэргэ беруба- шини берүөхнүү.

От үлэсэ үлгүрүйдэр эрэ, ханна да буоларын курдук, эиенэ даыно фермада, гаражка тутар-тагар үлэсэргэ бйраллар, бүрдүк бытаргыттараллар, эиен аһылыгы бөдөһөннүлэр, өттүк майыч таһаллар. Салсык майыча бөдөһөннүн сабаланын техникабытын бөйбөйт өрөмүөннөбөйт, көрүнөбөйт. Күһүн үлэбөйт түмүгүн үөрүүдөөх быамыга-майыга бөлүөтийбөйт, аһыкка өссө мэттих-туох тэриннөн оттоотохко ордух буолуохтаарыгарытабыт. Эиенелэр ити кэмгэ куоталаһыны сага дуугабарын түһэрсэбөйт. (Өткөн салт, майыч кээнииттэн эиенэ көрсөн аһабыт, быдыраамытын чуолкайданнабыт) ылынар эбэлээстэлэстирбөйтүн хаттаан бэрийбөйт үөһө социалистическай куоталаһыны дуугабарын бүтэһик тэстүк быһаарабыт.

Олохтоох салалта, өрөйүөннаады үннэ «Кылым хаймат билигини өрүүтүн өбүүлэр, көмө-тирэх буу далаар, куоталаһы кинэ далааһыннаарын тэрийсэтэр. Маниа таарыччы арыннахха, көрхөмдэ туттарбыт биер тыһна от иһин 3 өлкө, 80 харты хамнаһы лахса быт, софотуонкаланбыт өппүү 1 багыһыманан эбин то эбүрүгэ ылабыт, өттөн эбэхэсталистибөйүтүн тоһонно аһарабыт да, өттөн 15 багыһыманан өссө эбин паран өбөрээлэр. Сирэ хоһо ыһыларга сөптөөх усулуубуй үмүтүлэр дэһүс чаһыһын да тоһуу халччыһыһыт.

УЛЗБИТ ОНЫТЪТТАН кыгастык итиник кэсээн туран, ол түнүгүттэн машиник сымшаралары аралаан чыгытпохха сой. Тохусе пятилетка түнүктээлештирэхселдигар сөөхкө хөдүналарыгар 800 отчу кирибит. Ол ийигэр 56 чыппоннээх 8 налим механикациялаах эвешелар бшалзара. Сөөхкө үрдүктөн барыт 17278 тонна от соботуопкалаахыттытан 8853 тонна тын эбэтэр 56 барийиыныи кэлим механизациялаа эвешелар оттоон биэрбиттэр. Ангардас итинтэн дадан биинги эвешеларыт сага технологияны олохтоон, он саталлааастык туунанан үлэ ийорунтүтүтүн төстү үрдүн ииттэрэ көстөр. Онуоха аамай карэхтэбиллээрэ от сүлүннээ сүтэ илгигнэ хомууян ылым, бастыг хал чыстыбыллаах от алыгыга башчыныиин буолар. Холө бур, биинги эвешобут атырдык ыйын 25 күнүтэр дик барыта 55 күн үлөжөн биирдин киинитигэр 250 тонналыи оту соботуопкалаабыта эбэтэр күнгө от тууан 32-лин тонна кэбийинилөөх оту туруорбута.

Түмүктөр, общественная сүбөтүгө элбөх, үрдүк хал чыгысбалдах от алыныгы балымназһинигэ улэ сөн алымнарын кизинигэ элөхтоон иһинэххэ, баатынны үгүһүхтэрин утумнааччылар ахсааннарын элбэтэххэ дээн эһиниги ыһарабын. Социалистическай куэталыыа далаһынан өссө көптөтөн саяа сүтһиннэр, сир рекордлар иһин бука бары, биир киһи курдук, туруһуобун!

Трактор кəннiгəр хəлбэмүт нэвэснэй агаардаах чун-
царыгт буолар. Итинэн икки трактораст түрт киши
үлэтин биирдэ төлөрөр: полкунанын сүбүүлэри аста-
раллар, өнтүкэлэрин түгэрин харбаталлар уонна, итин
апта, икки трактор биирдэ атын үлэри туруорулаллар-
ын хааччыталлар.

МУСТАРЫЫ УОННА КЭВИНИИ халчынныттан көрөт, үлэ үжүрүүтүн сабана сарымынча үлөсү баданынны буолар. От ханна түгэхтөннөхтөөрттөн сүлүктөн кини тула бууга-бууга оту чөмөхтүүбүт. Оһоһо нөлөкушадар уонна миң стөгөмөтөдөһүн бэры үлэһиниэ, Биһир кэлэһиниэһиэ тракторга тросовай пөдөкушаны холбөһө хастыа эмэ центнер оту биһирдэ сүһтөрө араалаһыт. Кыра ардах кэмигэр чөкө-чөкө буугалары чөмөхтөөн адрэттэн бөдөннөн кэһиниэһиэ, ону үһүнник ардах холһөт.

Ошнуг хаачыстыбата үчүтөйүн 1975-сылга соротуон-
калайыт 1754 тоннабыт барыта бастыт сортаарынан
аарылыбыта итэрэтинилээхтик кордорор. Кэбидинизэ
от хас декада ахсын туттарылан, идар хамнаспыт
тута аарыллан ийэр. Ошно соххэ кылдайылар зоотех-
ника эбэтэр отделение зоотехника, хонуу итинизэ фер-
ма биригэдьирэ састаантаах комиссия сыадыар. Ош-
бийинэхэ күнүп, хомуур үлэтэ бүшүтүп, кыстык суб-
тинийн кэлбитин кэниэ оту тутуһуу, хамине аахсын-
тын түбүгэ дин сүөх.

От куруөтүн тутууну уйгн ардактар кэмнеригер
ытабыт. Бураан сайын буолларына, күбүөрү, үлэ-
хамнас үмүрүйбүтүн көннө, да өгөрөөчүбүт. Кыһын
оту таһымыга 80—100 тонналаах да биэр кэбинилээх
оту тролуулан бысталамыр бэртээхэй нымданы биһэххэ
айбыттара. Биэр трактор соһон илдээр отун итинник
тролуулан 10 мүнүүтэ иһинэн быстараллар. Күрүө ма-
һын тогута тэбистэрбэт туһутар от таһааччылар эки-
кыһаналлар. «Зенит» буолларына салс күрүө маһын хо-
муһан чөлөөтөөн кэбиһэр.

ТЕХНИКАВЫТЫН КӨРҮНҮҮГҮЭ ушулчуу болжон-
тону уурабыт. Огдөөнөө слесарь-наладчик
аналлаах массынанаах. Чолчу график былыгытынан
сылдын хас бирдин тракторга техничеккой корууну
мытар. Онуоуха улэ чаанын быдырланымы (эбит кэ-
минтер эбитэр улэ кэминтэн кэлэн көрөн-истэн, өгөрөн
барар). Ол да нини сыһыарылабыт техника улахан-
ны саахалламмат. Асыныт пачилетка устата бир да
сага тракторы, холбонор о: д: а, техниканы илбана
үлээлэтибит. Сварочнай агрегатыт ханнык барарар
түкөнгө туттарга болон буолар, оттон быстах өнөхүгү
эбитэбит көрүнөбит. Холбур, волочуша үлээлээтин
трактор радиатора сымыйар. Ону выхлопной турба
холбонон урдэрэр өнөхүшүнүкэн үстүү доно-хоно
идастатабыт. Бинтер гидравлика шлангата үгүстүү
быстааччы. Ону сорохтор быраан кабинэлэр уонна
сага шланга көстүүр дэри үлээлээккэ тураллар.
Оттон билиги ол быстыбыт сирин тиһир турба, итүкөн
чочуттаран хам туттарабыт, адыамчыта олох да бил-
лэбит гына чолугар түһэрэбит.

Бары туттуулар уматыгы, оуууоуу бийнэхэ хайа
уонна төһө наада буоларын билэ-көрө сылдан апа-
лаах трактордаах заправщик кэмтитэн-кэмтигэр араа-
сырар. Өйүбүтүн-аһылыккынан быйыбит аралынабыт.
Уолсайынан, үлэ күнүн төлөрү ууһаарыга бары кыла-
лары өгөрбүт дьэн өссө биирдэ этиэххэ наада. О
курдук, бийнэхэ да агитбригада сылдар, оһат атас-
таһа атын сирдэртэн делегаттар да кэлэн барааллар.
Декада ахсын эрэ буолбакка, нүнүөн хааны үлэ тү-

МИНИ 1966 СЫЛЛААХХА трактористтар курстарын бүтэрнэхингээт өтүүрү эвенога үлэлиниин. Механизированнай эвеноу салаллааччынан 1968 сыллаахха аямалытхы. Оччолорго биһиэхэ, Ньурбага, 11—12 кинилээх, эмиэ мэлбонор охсордору соснут эвенолар сакаардым тариллибиттара. Кинилэртэн биһирдин кинитигэр тиксаринан 50—55 тонна оту сорууонкалаабыт эвено бастыг үлэлэригини аарыллаар. Ол сылларга кини өрөбүөннэр итинник састааптаах эвенолара сезон устата 80—90 тоннаны отчуттарын ахсытынан чомчотон туттаралларын ниста-нистэбит охсус сөбөр, ымсыырар, ардыгар итэбэйбит да кураты буулардыт. Холбур, чурупчылар кини, нүөлсүтүллэр ходоһалаах, сыллата сана техниканан хааччылар уопна ураты технологиялаах дьон буоллахтара диин өлүгү-сүгүү саныыбыт.

Ити кэнгэ албан нэгтгэмжт, суон сурагчарыт Нам
стутугар Л. Л. Левингэ хайнаа да буолан бара смь-
лыбыһыт, киһи эвентун үлэтин-хамнаһын кытта
нигэ-тогтон билсэбинит, бэрт элбэххэ үөрэмминит.
Левин курдук төрүнэн 1974 смаллаахха отделение ах-
сыттан биирдин — иккилин эвенту ходунага килтэриби-
нит, Ити сайын республика үрдүнэн танилчаллабит
социалистической кэоталаһыга кирисэн, күүрэн
хааран туран үлэлэбинит уонна аас биирдинбитигэр
146-һын гонна оттономмут бастакы миэстэни ылабы-
нит.

Ити ситийн бичигний сага кыаймылараг кышт-
таабыта, элбэххэ эбээниэстээбитэ. Оттоонун курдук
кыште биримэбэ күлүмэхтик ытыллар хамнаан-
наага үлэни кудумэтар, кини ыаматын тунсарар,
үрдүк өпөртүгүдөөлүхтүк үлэнир суоллары тобулар
маалата тирээбитэ. Звено биллиндөөх өчүттара Пел-
ков, Павлов апыттары эмиэ туванан көрүбүт. Ол эрээ-
ри бичиги бейбөмү өлөхтөөбүт технологиябытын би-
лишсинеэ олуктаах күрдүк санымыт.

ХАНИЙК БАБАРАР-УЛЗ сөнөөхүүн булаанаа-
хынтан, табан төрийэртэй уонна, кыһабынаа,
ону талторого дуулуурдаах, биэр түмсүүлээх, иници-
ианаах дьоннортон улахан туулуутаах. Бибиги
дэснэбүт састааба бастааһаннай буоларын, техниканы
байылаабыт механизатордартан сүүмэрдэнэрин сити-
гнэбит. Ааспыт пятилетка устатыгар биэс киһи олох
уларыйбакка, сорохторо ол ичинтэтэн даҕаны үлэээн
кэлдилэр. Советскай Армия кээктэтигэр ыгырыллан
уонна тохсубуйатынан икки киһи ара түөрэлбүтэ.

Звенога икки КДН-4 маркалах навесной охсор, икки навесной мушьяр, икки волокуша, биш навесной аялган мушьяр, стогометатель бааллар уюна тросовой волокушаны эмиз илдэ сылдыабыт. Итилэри барытын алта механизатор үлэстэр иттиэнэ биш илэи оту тустуур.

[illegible]

Косилкалар ишче хөдүмәтә килдәткәннә, күнгә 10—40 гектардаш сирә огуларайлар. Итинник кә-
нә 80 тонна оту кәбиһәйт. Бигр кәбиһиләәх от
10—50 тонна кәәкәйдәх булар (устатыван бигр
истриттә 1 тонна от кәләр). Бигр күрүәдә итинник
2-3 оту түрәләйт.

Кэбинийн муньуутан хавдарбат гына, ач хадм-
ныг сэтгэхдээх хонгуун тутуһан мытабыт. Манна
гэ аюуруутуугун билээрдиж үрдөнүт биһр сүрүн
дымабатынан «Беларусь» иһингэр кэтердибит, үһсэ
иһтэрэ ытылзыбыт көпкөөс болокушата уонна ити

Тыа хаһаайыстыбатын нөдүүһүн үрдэтик, баһаам үгүс чолчу сорунтары быһаара-быһаара, биһиги болбонтобутун уонна средстволары нөдүүһү ордуу түргэниин уонна элбэхтик биэрэри хааччыйар сорунтары быһаарыыга түмэрбитин эрэйэр.

ССКП XXV съёигэр ССКП НК Отчуотунай дакылаатыттан.

